

АДОЛАТ ИСТАБ...

Жумҳуриятимиз оғир кунларни бошдан кечирмоқда. Остонамизда турган бозор иқтисодиёти ҳаёти-мизда бири-бирдан чигал муаммоларни юзага чиқармоқда. Шу жумладан ҳуқуқий соҳада ҳам ечилиши зарур бўлган масалалар оз эмас. Бунинг қўли ИИВ қабулхонасига фуқаролик ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилишни сўраб келаётган ўнлаб кишилар ташрифи ҳам яқин исботлайди.

Қабулхона бошлиғи, милиция майори Абдуҷаббор Аҳмаджоновнинг айтишича, ўтган 1990 йил давомида 2 минг 807 нафар шикоятчи вазирлик раҳбарлари томонидан қабул қилинган.

...1991 йил 10 январь соат 11.

Фуқароларни ЎзССЖ ички ишлар вазирининг биринчи ўринбосари, милиция генерал-майори Виктор Гаврилович Гусев қабул қилаётган.

— Ассалому алайкум, мумкинми?

— Салом, келинг марҳамат. Яқинроқ ўтиринг.

— Мен Қашқадарё вилоятининг Қосон ноҳиясидан нажот сўраб келдим.

— Қулоғим сизда...

— Биласизми, ўртоқ генерал, ўтган йили 26 июль кунини Бўлмас — Оқтепа йўлида ўғлим Ботир автофалокатга учради. Маст ҳолда «Жигули»сини ҳайдаб келаётган Неъмат Жовлиев арақнинг кайфини сурди, жабрини эса биз... Кейин у ўғлимни касалхонага олиб келибди. Трактор тележқасидан йиқилди, деб касаллик варақаси очдирибди. Болагинам 13 ёшида...

Малла Пардаевнинг кўзидан ёш қалқиб, овози титраб кетди.

...Виктор Гавриловичнинг кайфияти қабул бошланмасдан аввал яхши эди, кулиб-кулиб гапираётган. Фарзанд доғида куйган отанинг азадор нигоҳи туфайли ўша кайфиятидан асар ҳам қолмагандек кўринди менга.

— Таъзиями қабул этинг.

— Етти соат ўтгандан кейин фалокат содир бўлган жойга ДАН ходимлари етиб боришган, — деб гапни давом эттирди М. Пардаев. — Ноҳия ИИВ терговчиси «Бола ҳаракатда» давом этаётган трактор тележқасига осилган, пастга сакраб тушган пайтда эса орқадан келаётган қизил «Жигули»га урил-

ган» деб хулоса чиқарди. Терговчи Неъматнинг маст эканлигини яширган. Аслида ўғлим тележқага осилмаган, кўрганлар бор ўша фожеани. Лекин ноҳиядаги ва ҳатто вилоятдаги бошқа қонуншунослар ҳам ҳақиқатнинг тагига етишни хоҳлашмаяпти.

Виктор Гаврилович қаршисида ўтирган жабрдийдани кўзидан олиб, бир неча мударат ўйга толди. Эҳтимол генерал шу пайтда Қосон ИИВ ходимлари фаолиятига шубҳа билан қараётгандир? Эҳтимол фарзанд доғи бағрини садпора этган ота фалокат сабабларини тушунмаётгандир?

— Ҳозир сизга ундоқ ёки бундоқ дейишга ожизман, — деди у, — лекин қинғир ишнинг қийини қирқ йилдан кейин ҳам топилади. Ўрганамиз бунинг Хотиржам бўлинг. Бу иш вазир ўринбосари П. Левочкин назоратида бўлади энди.

— Ўртоқ генерал, марҳамат қилиб айтсангиз: энгига милиция формасини кийган қонун ҳимоячиси билиб-туриб жиноят содир этса, бунга қандай чидаш мумкин?

Уч-тўрт ёшлар чамаси боласини етаклаб кирган аёлнинг фавқулоддаги саволи мени эсанкиратиб қўйди. Генерал эса:

— Тинчланинг, синглим, менга аввал нима бўлганини тушунтиринг, кейин фикримни айтмаманда, — дея аёлни рўпарадаги стулда таклиф этди. Титраб-қақшаётган аёл бироз ҳаяжонини босиб олди. У Тошкент шаҳрининг Собир Раҳимов ноҳиясида истиқомат қиларкан, Мастура Хўжаеванинг айтишича, 31 декабрь кунини улар истиқомат қилаётган кўпқаватли уйдаги эркаклар ош қилишган. Табиийки, спиртли ичимлик ҳам бўлган. Кейин икки киши орасидан гап қочган. Қўшниси ички ишлар ходими бўлатуриб, аёлнинг эрига пичоқ билан тан жароҳати етказган.

Генерал шошилиб қаёққадир қўнғироқ қилди. Қисқа суҳбатдан кейин телефон дастасини қўйиб, аёлга юзланди.

— Сиз айтатган шахс аллақачон ички ишлардан бўшатишган экан.

— Нима фарқи бор? Умуман милицияда ишлаган-ку! Қонун-қондани яхши билади, ошна-оғайнилари кўп. Шунинг учун жиноят содир қилса ҳам, ҳеч ким мушугини «пишт» демаяпти.

ВАЗИРЛИК ҚАБУЛХОНАСИДАН РЕПОРТАЖ

Синглим, бизга фуросат беринг. Бу ишни чуқуроқ ўрганайлик. Шунга ишонингки, ҳақ албатта қарор топади.

Аёл генералга қайта-қайта раҳмат айтиб, хонадан чиқди. Остонада эса бир мўйсафид киши пайдо бўлди.

— Мумкинми, ўртоқ Гусев?

— Э, ҳурматли Юсуф Усмонович, хуш келибсиз! — Виктор Гаврилович шошилиб ўриндан турди. «Т» шаклидаги столни айланиб ўтиб, жумҳурият ВХСС бошқармаси собиқ бошлигининг қўлини олиб кўришди. Кейин ёнма-ён ўтириб, қисқа фуросат суҳбатлашди. Ташриф буюрган киши пенсия масаласида келган экан.

— Юсуф Усмонович, агар малол келмаса, кейинги ҳафтанинг дастлабки кунларидан бирини бу ерга эмас, тўғри иш кабинетимга келсангиз. Бафуржа гаплашардик, отамлашардик, нима дейсиз?

— Жуда яхши, таклифингиз менга маъқул.

Мўйсафид хонадан чиқиб, билан барваста киши остонада пайдо бўлди.

— Рухсат этинг, ўртоқ генерал?

— Келинг.

— Тошкент вилояти ИИВ дан пенсияга кузатишган Вячеслав Николаевич Скредовман. Ўтган йили 15 октябрдан эътиборан пенсиядаман. Пенсияни яшаш жойидан олиш тартиби мавжуд бўлганлиги учун 29 декабрь кунини ҳужжатларимни Тошкент шаҳар ИИВ молия-режалаштириш бўлимининг пенсионерлар билан шуғулланидиган ходимларига топширдим. Улар «Харбий хизматчиларни пенсия билан таъминлаш тўғрисида»ги янги қонун асосида қайта ҳисоб-китоб қилиб, январь ойи охирида ёки февраль ойи бошларида тўлаймиз, дейишяпти. Ҳозир

мен ҳеч қаерда ишламаётган бўлсам...

— Ҳа, албатта, гапийғиз асосли. Бу ишни вазирлиқнинг молния-режалаштириш бошқармаси бошлиғи Н. Цой билан боғлашиб, бир-икки кунда ҳал қиламиз.

Қабулхонага Каттақўрғон шаҳар ИИВ ВХСС собиқ инспектори Масодиқ Мўминов кириб келди.

— 1985 йилда, аниқроғи, декабрь ойида вазифасига нолойиқ деган «тамға» билан ишдан бўшатишганман. Бунга битта озиқ-овқат дўконининг ёниб кетганлиги сабаб бўлган эди. Бу ҳолида меннинг айбим йўқ. Ҳақлигимни исботлаш учун кўп ҳаракат қилдим. Афсуски, ҳар сафар масалани меннинг иштирокисиз ҳал этишяпти.

— Яхши, ўрганамиз. Бу иш тақдирини вазир ўринбосари Х. Маматов назоратида бўлади.

Шу кунини тушқи соат биргача вазирнинг биринчи ўринбосари 10 нафар шикоятчининг қабул қилди. Жумҳуриятимизнинг турли вилоятларидан келган турли ёшдаги кишилар. Ҳислатлари ҳам ҳар хил. Баъзи бирлари қабул қилаётган раҳбар фикрининг тўғри қабул қилади, баъзилари эса...

Лекин гап бунда эмас. Гап шундаки, уларнинг ҳаммаси адолатни қарор топтириш учун умид билан келади бу ерга. Улар ҳақми-ноҳақми, барибир, раҳбар диққат билан тинглаб, хулоса чиқариши шарт. Зеро, вазирлик остонасига нажот истаб қадам босган кишининг умиди чилпарчин бўлмасин.

Раҳмонали ҚОСИМОВ,
«Постда» мухбири.

Суратни Маъмур ЭРМАТОВ олган.

ҚУРОЛЛИ ТҶДА ЗАРАРСИЗЛАНТИРИЛДИ

11 январга ўтар кечаси тунги соат иккиларга яқин Ўзбекистон металлургия комбинати устаси Э. Ҳасанов уйига нотинош шахслар бостириб кириши билан бошланган воқеа салкам икки кун давомида гаровга олинган қизнинг қариндош-уруғларини ҳам, Бекобод шаҳар ИИВ ходимларини ҳам мижжа қоқтирмади.

Учта қўштиғли ов милтиғи билан қуролланган беш нафар номаълум киши кириб келганда, уйда Э. Ҳасанов, унинг хотини, 15 ёшли ўғли ва 18 ёшли қиз невараси бор эди. Жиноятчилар уй эгасига қарата уч марта ўқ узишди, бахтли тасодиф туфайлигина мўлжалга теккизолмаганлар. Оиласини ҳимоя қилиш мақсадида Э. Ҳасанов босқинчилардан бири билан олишиб, унга ошпичоғида бир неча марта тен жароҳати етказди.

Бу вақтда тўданинг бошқа аъзолари қурол ўқталиб, 20 минг сўм талаб қилишди. Акс ҳолда ҳаммасининг ёстиғини қуритишларини билдиришди. Хонадон соҳибаси дўқ-пўписа хавфини англаб, 500 сўм чиқариб берди. Катта пул ишлаш ниятида уй тинчини бузганлар учун бу ўрвоқ ҳам бўлмади. Оёқ тираб қўйилган талабни такрорлаб, оила аъзоларини бир соатдан ортик тахликада сақлашди.

Нижоят Э. Ҳасановнинг 20 минг сўм топиб беришига ва милицияга хабар қилмасликка ваъдасини олишди. Келишган аҳднинг бузилишига йўл қўймаклик учун унинг 18 ёшли қиз невараси З. Тошевани гаровга қўйишди. Қизни рақамсиз машинага ўтказган босқинчилар номаълум тарафга қараб ғойиб бўлишди.

Ўз берган ҳодисадан Бекобод шаҳар ИИВдагилар соат 02.45 да хабардор бўлишди. Ун дақиқа ичида оператив-тергов гуруҳи ўша ерга етиб борди. Танг вазият бўлимининг шахсий таркибининг ёлпасига оёққа турғазди ва «Тутиш» режаси ишга солинди.

Бироқ босқинчилардан сонига тушган игнадек дарак чиқмасди. Гаровга олинган қизнинг ҳаёти учун кураш эса давом этарди. Чунки вақт ўтган сари хавф ортиб борарди. Пучга чиққан тахмин ўрнига янгиси ўртага ташланар, қидирув ҳалқаси тобора кичирарди.

12 январь кунини Бекобод шаҳар ИИВга Стретенка қишлоғида яшовчилардан бирининг уйига рақамсиз автомашинада икки бегона шахс келганлиги ҳақида хабар келди.

...Қўлга олиш гуруҳи жуда зўр ишлади. Жиноятчилар ушланиб, қуролсизлантирилди. З. Тошева сўзларига қараганда, агар милиция ходимлари кечикишганда, уни ўлдиришарди. Улар изни йўқотиш мақсадида ўқ-дориларни дорёга улоқтиришган, қизга аталган ягона ўқни эса сақлаб қўйишган.

Тўданинг бешинчи аъзоси «Зафар» ДАН постида қидирилаётган машина рулида ушланди. Қуролли тўда салкам икки кун ичида топилиб, тўла зарарсизлантирилди.

Умарали ЭЛИБОЕВ,
милиция подполковниги.

«Ўзбекбирлашув»га қарашли Тошкентдаги жумҳуриятлараро улгуржи ва чакана-улгуржи базасининг қоровули М. Қирғизова янги йилни иш жойида кутиб олишга тўғри келди. Наҳора, хизматчилик «Илоҳим, 1991 йил кутли-баракали келсин», — деб ният қилди у соат миллари 12 ни кўрсатганда.

...Орадан тахминан ярим соат ўтганда, номаълум шарпаларнинг девордан ошиб ту-

ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЎҒРИСИ

шишганини кўрди. Байрамнинг сархуш кайфияти бир зумда тарқаб, М. Қирғизовнинг бутун вужуди кўз билан кўлоққа айланди. Ҳар ҳолда эшикдан эмас, ташриқдан кирган «мехмонлар»нинг мақсади аниқ, қолаверса, улар тўрт киши экан.

Ҳар дақиқа ганимат. Шу босис қоровул ўзининг бошқа

ҳамкасблари—Турсун Ақромов, Баҳром Орипов ва милиция катта сержанти Х. Қўлдошевларни ёрдамга чақирди. Қўлга олишга ҳаракат қилишганда, ўғрилар уларга қаттиқ қаршилик кўрсата бошлашди Хайриятки, соқчилик бошқармаси милиционерлари ўз вақтида ёрдамга етиб келишди

Энди қинғир ишга қўл ўрганлар Сирғали ноҳиясида истиқомат қилувчи Александр Пугачев, чилонзорлик Сергей Названов, Собир Раҳимов ноҳиясида яшовчилар Константин Карпов ва Алексей Сидоринлар қилмишларига яраша жавоб берадилар.

Н. ҲИКМАТОВ.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ИИБ БОШЛИҒИ, МИЛИЦИЯ ПОЛКОВНИГИ ЗОКИРЖОН АЛМАТОВИЧ АЛМАТОВ БИЛАН МУЛОҚОТ

МАҚСАДИМИЗ — ОСОЙИШТАЛИК

— Зокиржон ака, Сизга дастлабки саволимиз қуйидагича: ўтган 1990 йил Сиз раҳбарлик қилаётган бошқарма тинчлик посбонлари фаолиятида қандай кечди?

— Бу саволингизга жавобан бир нарсани айтиб ўтай. Эски йилнинг ноябрь ва декабрь ойларида Ўзбекистон ССЖ ИИВнинг бир гуруҳ ходимлари 20 кун давомида бошқармаимиз фаолиятини сарҳисоб қилиб, ижобий баҳолашди. Бу, албатта, қувончли воқеа. Лекин айни пайтда ишларимизни баҳоловчи ягона мезон эмас.

Зиммамизга гоёта оғир ва шарафли вазифа юкланганлигини изоҳлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак. Ҳар бир киши хотиржамлигини таъминлаш, унинг ҳақ-ҳуқуқини муҳофаза этиш бурчимиздир. Ана шу нуқтаи-назардан келиб чиқадиган бўлса, 1990 йил, айтиш мумкинки, анча-мунча таҳликали кечди. Энг аввало Бўка, Паркент, Оққўрғон ва Пскент ҳодисаларини, ундан кейин Андижон, Наманган воқеаларини эсга олинг. Қолаверса, умуман жиноятчиликнинг ўсиб боришини кўринг. Агар 1985 йилда ҳар 10 000 киши ҳисобига 42 та жиноят тўғри келган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 48 тага етди. Бу рақамнинг салмоқли қисми Ангрён, Бекобод, Янгийўл, Оққўрғон, Оҳангарон, Ғалаба, Оржоникидзе, Паркент каби шаҳар ва ноҳиялар ҳиссасига тўғри келади.

— Кейинги пайтда Итти-

фоқ миқёсида, хусусан жумҳуриятимизда ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш бўйича анча-мунча ишлар қилинди. Лекин, ўзингиз айтаяпсиз, жиноятчилик даражаси юқорилигича қолапти. Сабаб нима деб ўйлайсиз?

— Янглишмасам, ССЖИ Вазирлар Кенгашининг октябрь ойидаги «Мамлакатда қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашнинг кечиктириб бўлмайдиган чоратадбирлари тўғрисида»ги, Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг август ойидаги «Жумҳуриятда жиноятчиликка қарши курашнинг кечиктириб бўлмайдиган чоратадбирлари тўғрисида»ги қарорларини назарда тутаяпсиз, чоғи? Сиз ҳақсиз, бу ҳужжатлар ўз вақтида қабул қилинганлиги билан аҳамиятга молик. Уларни, очигини айтадиган бўлсам, жиноятчиликка қарши кураш дастури дегим келади. Энди бевосита саволингизга жавоб берадиган бўлсам, ҳамма гап ана шу қарорларни амалга оширишда қолган. Афсуски бу борада қатор камчиликлардан ҳоли эмасмиз.

Энг муҳими — ошқораликми, ошқоралик бўлсин. Шунинг тарафдориман. Бошқармаимиз, шаҳар ва ноҳия ички ишлар бўлимлари раҳбар ходимлари, милиция участка вакиллари тез-тез меҳнат жамоалари ҳузурида бўлиб туришса, матбуот саҳифаларида кўраётган чоратадбирларимиз янада изчилроқ ёритилса, мақсадга му-

вофиқ бўлади. Омма билан яқинлик ҳеч қачон зарар келтирмайди. Чунки халқ — бамисли кўзгу, унга қараб ўз аксингни кўрасан. Бу томони ҳам бор.

— Жумҳурият миқёсидаги катта-катта анжуманларда милицияни замонавий техника билан таъминлаш борасида ижобий гаплар кўтарилганми...

— Буни яхши эслатдингиз. Шу ўринда вилоятимиздаги кўплаб корхона ва ташкилотлар, давлат ва жамоа хўжаликлари раҳбарларига рўзномангиз орқали миннатдорчилик билдиришни хоҳлардим. Улар Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг 1989 йил 8 декабрдаги

412-қарори моҳиятини чуқур ҳис этдилар. Бизнинг ҳисобимизга 1 миллион 148 минг сўм пул ўтказдилар. Шу муносабат билан ички ишлар ходимлари сафини кенгайтириш имконияти туғилди. Бундан ташқари милиция фаолиятини сезиларли даражада яхшилаш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ходимларимизнинг касб маҳоратини такомиллаштириш бўйича ҳам бир қатор тадбирларни амалга оширдик.

Ҳаммага маълумки, фавқулодда ёрдам сўраб қилинган ҳар бир мурожаатга навбатчи қисм жавоб қилади. Ана шунини эътиборга олиб, биринчи галда навбат-

чи қисм имкониятларини кенгайтиришга аҳамият бердик. Бу ишга тажрибали ходимларни жалб этиб, унинг хизмат машиналари, керакли алоқа ва ҳимоя воситалари билан таъминладик. Худди шунингдек, жиноят қидирув, тергов, БХСС, ДАН ва ёнғиндан сақлаш назорияти фаолиятини яхшилаш борасида кўп ишлар қилинди.

— Буларнинг самараси қандай бўлапти?

— Самараси ёмон эмас. Ўзингиз ўйлаб кўринг: бозор иқтисодиётига ўтиш ҳақидаги гап-сўзлар тарқалгандан кейин тақчиллик бошланди, тўғрими? Шу тақчилликнинг авж олишига фақат етишмовчилик эмас, баъзи бир қўли эгри кимсалар ҳам «салмоқли» ҳисса қўшяпти. Дўконларимиз ҳувиллаб ётибди, лекин чайқов бозорига боринг, истаган нарсангизни топасиз. Ана шу томонга жиддий эътибор бердик. Ўтган йилда иқтисод масалалари билан боғлиқ бўлган 1 минг 662 та жиноятни фош қилдик. Шундан 513 таси харидор ҳақида ҳиёнат қилиш, 318 таси чайқовчилик, 24 таси порахўрлик, 472 таси давлат мулкни ўзлаштириш ва бошқалар. Шу жиноятларни содир этган шахслар қонунга мувофиқ равишда жазоландилар.

Мана, янги 1991 йилни ҳам бошлаб олдик. Келгусида ишлар, режалар кўп. Энг муҳими осойишталик бўлсин. Мақсадимиз ана шу.

Суҳбатдошлар:
Б. ДАВЛАТОВ,
Р. УСМОНОВ.

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ:

МИЛИЦИЯГА БАҒИШЛАНАДИ

Милиция ходимларининг умумий маданиятисиз ҳуқуқ-тартибот идоралари олдига қўйилган ниҳоятда катта, мураккаб ва масъулиятли вазифаларни ҳал этиб бўлмайди. Ўзининг тор ихтисослиги доирасида қолган ва умуминсоний бойликларни эгалламаган милиция ходимини ҳақиқий маданиятли деб аташ қийин. Қонунчилик учун маданиятли курашиш кераклиги ҳақидаги ленинча талаб ўз кучини ҳозиргача йўқотгани йўқ.

Ижодкор зиёлиларнинг маданий соҳадаги оталиқ фаолияти шахсий составни ахлоқий-эстетик тарбиялаш ишларини амалга оширишда муҳим ўрин тутди. Санъат усталари бадий ҳаваскорлик жамоалари тузишда катта ёрдам беришмоқда, учрашувлар, муаллифлик кечалари ўтказишмоқда. Рассомлар, драматурглар, бастакорлар ва ёзувчилар шўро милицияси ходимларининг олижаноблиги ва жасоратини куйловчи асарлар яратишмоқда.

ССЖИ ички ишлар, маданият вазирликлари, ССЖИ бастакорлар ва ёзувчилар уюшмалари анъанага содиқ қолган ҳолда шўро милицияси ҳақидаги бадий асарлар, қўшиқ ва маршлар яратиш бўйича Бутуниттифоқ танлови эълон қилдилар.

Танловга илгари ҳеч қаерда фойдаланилмаган ва эълон қилинмаган асарлар тақдим этилади. Унда бастакорлар ва ёзувчилар билан бир қаторда ҳаваскорлар ҳам иштирок этишлари мумкин.

Шеърый асарлар, қўшиқлар матни, клавирлар, магнитофон ёзувлари фақат тахаллус билан қуйидаги манзилгоҳга: 700029, Тошкент, Г. Лопатин кўчаси 1-уйга бир нусхада, шеър ва қўшиқ

матнлари икки нусхада машинада иккинчи оралиқда варақнинг бир томонига туширилган ҳолда жўнатилади. Оркестр асарлари духовой оркестрнинг урта составига мўлжалланган партитурадагина қабул қилинади.

Танловга асарни 1991 йил 25 апрелдан кечиктирмасдан жўнатиш керак.

Бутуниттифоқ ташкилот кўмитаси энг яхши асарлар муаллифларини рағбатлантириш учун мукофотлар таъсис этди.

Учта биринчи ўрин учун: қўшиқ муаллифи — бастакорга — 750 сўм
қўшиқ муаллифи — шоирга — 500 сўм
марш муаллифига — 750 сўм

шеърый асар муаллифига — 1000 сўм

Учта иккинчи ўрин учун: қўшиқ муаллифи — бастакорга — 500 сўм
қўшиқ муаллифи — шоирга — 350 сўм
марш муаллифига — 500 сўм

шеърый асар муаллифига — 750 сўм

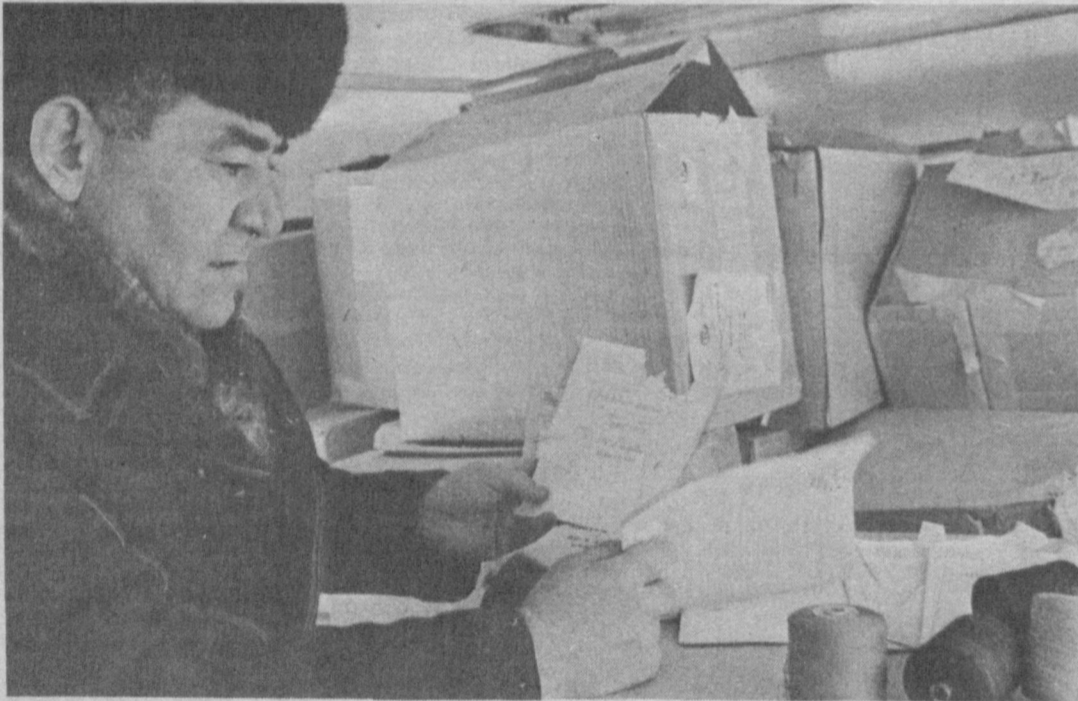
Олтита учинчи ўрин учун: қўшиқ муаллифи — бастакорга — 350 сўм
қўшиқ муаллифи — шоирга — 250 сўм
марш муаллифига — 350 сўм

шеърый асар муаллифига — 500 сўм

Унча рағбатлантирувчи мукофот: қўшиқ муаллифи — бастакорга — 150 сўм
қўшиқ муаллифи — шоирга — 100 сўм
марш муаллифига — 150 сўм

шеърый асар муаллифига — 200 сўм

Элшод РАҲМАТОВ,
ЎзССЖ ИИБ ходими,
милиция майори.

Иқтисодиётда юз бераётган қийинчиликлар одамлар хулқ-атворида ҳам таъсирини кўрсатмоқда. Бугун чайқов нарҳида турли-туман молларни пуллаётган кишилар орасида сипо ва башанг қийинганлар оз эмас. Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг социалистик мулкни талон-тарож қилиш билан кураш бошқармаси ходимлари ўтказётган тадбирлар чайқовчиликнинг мазасини татиб кўрмоқчи бўлганлар орасида раҳбарлар ҳам борлигини билдирмоқда. Олой бозорида БХСС ходимлари ип-

ни устама нарҳда харидорларга таклиф этаётган савлатли киши олдида чиқибди. Текширишда у Қирғизистон жумҳурияти Талас тикувчилик фабрикасининг бўлимлар бўйича директор ўринбосари Автандил Жуманалиев эканлиги аниқланди.

СУРАТДА: бошқарма ходими, милиция подполковниги Абдуғаффор Абдуризаев чайқовчи раҳбардан олинган молларни кўздан кечирмоқда.

Александр КОШКИН суратга олган.

ҚУРУВЧИЛАР КЎЧАСИДАГИ ОТИШМА

илгари судланган 28 ёшли В. Гурьев экан. Зудлик билан қуролланган «сермехр куёв» яширинган уй қуршаб олинди.

Кўнгилли равишда таслим бўлиш ҳақидаги таклифга жавобан В. Гурьев ўқ отиб, жиноят қидирув ходими милиция катта лейтенанти А. Қаюмовни яралади. Шундан сўнг ўртада отишма бошланиб кетди.

Ниҳоят уйдан кўчага қарата ўқ отиш тўхтади. Ута эҳтиёт-

корлик билан хонадон эшиги очилиб, ичкаридан эркак кишининг жасади топилди. У ўқотар қуролдан олинган жараҳат туфайли ўлган. Дастлабки таҳминларга қараганда, жиноятчи таслим бўлишдан ўлимни раво кўрган. Улимнинг ҳақиқий сабабини суд-тиббиёт экспертизаси аниқлайди.

Ражаббой АҚРОМОВ,
милиция майори.

Ташвишли хабарни Оҳангарон ИИБ катта участка инспектори милиция майори Х. Йўлдошевга «Ғаллақудуқ» давлат хўжалигидаги Қурувчилар кўчасида яшовчи Л. Трушкина эрталаб етказди. Кимдир 10 январь кўни кечаси соат ўнларда унинг деразасига қуролдан ўқ узиб, қочиб яширинган.

Шошиланич кўрилган тадбир ўз натижасини берди. Тунги ўқ узган киши яширинган уй ва унинг шахси аниқланди. У Л. Трушкинанинг собиқ куёви,

Ёшлар тарбияси муаммолари

Маълумотларга қараганда кўплаб жиноятлар ёшлар томонидан содир этилмоқда. Жиноятчилик шаҳри-мизнинг қаерида кўплаб содир бўляпти? Албатта, талабалар шаҳарчасида, нимага...

— Умуман талабалар шаҳарчасида жиноят содир этилиши кўп бўлмаса ҳам, — дейди Собир Раҳимов ноҳия ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Озод Хусанович Орифбоев, — мени ҳайрон қолдирадиган томони шундаки, ахир улар бизнинг ўринбосарларимиз, бўлажак зиёли, хулқ-атвори, дунёқарashi, маданияти билан бошқаларга ўрнатилган бўлмоғи лозим-ку.

Ҳа, Озод Хусанович ҳақ. Ҳар икки ётоқхонанинг биридаги ошхона аҳволини кўриб қайси маданиятдан гапириш мумкин, ахир? Ахлоқ-одобдан-чи? Буни ҳожатхона эшикларини безаган хунук сўзлар шундоқки на шарҳлаб турибди. Дарвоқе ҳожатхоналар ҳақида... Ётоқхоналарнинг бирида сантехник тармоқларини тузатиш учун ёпиб қўйишди. Талабалар эса ҳожатхона бўш хоналардан бири сифатида фойдалана бошлашди. Тагин қандай талабалар денг. Улар ТошМИ санитария-гигиена куллиётининг бўлажак тиббиёт ходимлари. Албатта, изоҳнинг ҳожати йўқ.

Маданият бобида мана яна мисол. Яқинда маданий оқартув техникумига таниш қизни кўриш учун политехника ва машинасозлик олийгоҳларида таълим олаётган икки талаба келди. Аниқланишича, улар «бемаврид» ташиф буюришган, у ерда эса бошқа икки талаба ўтирган экан. Қисқагина «эркакча» гаплашиб қўйиш пичоқ уриш билан якунланди. Яхшиямки, ТошМИ яқин, теда тиббий ёрдам кўрсатилди.

— Талабалар шаҳарчасидаги жиноятни, — давом этади О. Орифбоев, — уч гурӯҳга бўлиш мумкин. Биринчи ўринда шахсий мулкни ўғирлаш, ундан кейин безориллик ҳолатлари ва номусга тегиш...

Ҳа, ўғирлашади. Баъзан ўғирлашади-ю, кейин ўзлари ҳам ундан жабр кўришади. Охирига келиб ётоқхоналарда яшаб, олий ўқув юрти-ни тугатиб кетаётган тала-

бадан бирортаси йўқки, у-бу нарсасини ўғирлатмаган бўлса. Албатта, ҳамма жиноятлар ҳақида ички ишлар ходимларини хабардор қилишмайди. Фақат каттароқ ўғирлик содир этилсагина, хабар беришади, майда-чуйдаларига эътибор ҳам қилишмайди. Ётоқхона қорувулларининг ҳушёрлигини кучайтириш, талаба кенгашлари фаолиятини жонлантириш борасидаги ишлар ҳеч қандай натижа бермаяпти. Кўпгина ётоқхоналар ҳали ҳам кириб-чиқишни ҳеч ким сўрамайдиган карвонсаройни эслатади.

Бу кўпроқ нимага олиб келади? Албатта, номусга тегиш ҳолатлари. Охири пайтда талабалар хонаси-

гани жанжалга сабаб бўлмоқда.

Бултур апрель ойида талабаларни бошқа нарса жунбушга келтирди. Чет эллик талабаларнинг ётоқхоналари деразалари чил-парчин қилинди, кейинроқ ички ишлар бўлими кучайтирилган наряди бир неча кун талабалар шаҳарчаси осойишталигини қўриқлади. Шу нарса аниқ бўлдики, бизнинг ва чет эллик талабаларнинг дунё қарashi ва ҳуқуқи бошқа-бошқа.

— Кўпчилик чет эл талабалари маънавий қашшоқ, — дейди Собир Раҳимов НИИБ бошлиғининг ўринбосари, — ҳуқуқий жиҳатдан бу эмас, балки уларнинг қўлидаги назоратдан четда қо-

ТАЛАБАДАН НИМАНИ КУТИШ МУМКИН?

нинг ўзида бешта номусга таъовуз қилиш ҳолатлари содир этилди. Ички ишлар ходимлари томонидан 12 нафар «енгилтак қиз» теританосил диспансерига текшириш учун юборилди. Ватанмизнинг ҳар хил бурчакларидан келган бу қизлар ҳафта-таба ётоқхоналарда хонама-хона «меҳмон» бўлиб яшади. Шулардан бири Новокузнецкдан келган 15 ёшли қиз бир ҳафта ётоқхонада меҳмон бўлгач, номусига текканлиги ҳақида ноҳия ички ишлар бўлимига мурожаат қилди. Кейин аниқланишича, у ўша ерда теританосил касаллиги юқтирган. ТошПИ механика куллиёти ётоқхонасида яшаётган ҳамма талабалар суяқ-оёқ «меҳмон»ни билишарди, албатта. Билишган ва сукут сақлашган.

Талабалар ўртасидаги мушталлаш, безориллик ҳолатлари ҳам худди шундай кўз билан қарашмоқда. Бир пайтлар талабалар ўртасида ҳамқишлоқчилик жуда авж олган эди. Бу нарса ҳозир ҳам давом этмоқда. Кимнингдир ахлат тўқмагани ёки чойнакни бошқа жойга қўйгани, бошқасининг эса қўшни вилоят қизига ёмон кўз билан қара-

лаётган фойда хавфли. Ўзингиз ўйлаб кўринг. Уларнинг кўпчилиги ўз машинасига эга, яшаш шароити бизнинг талабалардан анча яхши. Бунча пулни улар қаердан олишмоқда? Бадавлат ота-оналариданми? Биринчидан, божхона хизматчилари маълум миқдордаги валютани ўтказишади, иккинчидан, ўша «бадавлат қариндошлар»нинг ўзи чет элда йўқ.

Пул қилишинг улар учун жуда кўп йўллари мавжуд. Хорижий видеомагнитофон, радиоаппаратура, компьютерларни чет элдан сув текинга сотиб олиб иттифоқимизда қимматига пуллашади ва узоқ вақт таралла-беод қилиб яшайверишади. 3 нафар ҳиндистонлик шунақа йул билан топган 90 минг (!) сўмни долларга алмаштироқчи бўлишгани ҳақида ҳикоя қилишганди. «Ҳожатбарорлар» топилди. Кейинчалик маълум бўлишича, долларни тахламда 14—15 таси ҳақиқий, қолганлари эса қоғоз экан. Албатта, ички ишлар бўлимларига ҳеч қанақа ариза тушмаган. Чунки бунақанги «алмаштириш» тугайли қонун асосида жиноий жавобгарликка тортилиш мумкин.

Яқинда ИИБ ходимларига ТошДД ётоқхоналарининг бирида яшовчи талаба хонасидан бир неча жуфт калиши йўқолганлиги тўғрисида хабар берди. ИИБ ходимлари бу иш билан шуғулланишди, шу ўринда қонуний бир савол тугилади, талабага нима учун шунча калиш керак? Яна бир мисол. Ўьетнамлик бир талабанинг «иш-қи» минг донага яқин аскар-боб қўйлакка тушиб қолибди.

— Ҳа, ҳар бир ётоқхонага, ҳар битта талабага миллионларининг қанақа қилиб бириктириб қўясиз, — дейди чуқур хўрсиниб суҳбатдошим милиция майори О. Орифбоев.

Бунга ҳожат борми ўзи? Тарбиядаги ҳамма нуқсонларни милиция ходимлари тузата оладими? Бу ерда айбдорларни излагандан наф йўқ.

7 ёшли боланинг онаси до-нишманддан ўғлига қандай тарбия беришни сўраганида, «Сиз етти йилга кечикибсиз?» — деб жавоб берган экан. Худди шунга ўхшаб биз ҳам кечикдик. Нима қилмоқ керак? Энди қандай бўлса, шундай қолдиравериш керакми? Ҳар ҳолда олий таълим вазирлиги бундай муаммолар ечилишига қаратилган ҳаракат дастурини ишлаб чиқишга жуда ҳам ошиқайтган йўқ. Бўладими йўқми буниси ҳам бизга қоронғу. Шунинг учун ҳеч-ким талабадан эртага нима кутиш мумкин деган саволга жавоб бера олмаса керак?

Александр НИКОНЕНКО.

МУҲАРРРИРИЯТ Д А Н:
Албатта мақола муаллифининг фикри тушқинликини, талабалар шаҳарчаси ётоқхоналарида фақат қонунбузарлар яшайди деган таассуротни туғдириши мумкин. Бу албатта нотўғри. Улар орасида юксак маданиятли, яхшилари жуда кўп. Ҳуқуқ-тартибот мустаҳкамланишидан манфаатдор милиция ходимлари, ўқув даргоҳлари мутасаддилари уларга суяниш иш юритишлари керак. Ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш борасида талабалар ўртасида иш олиб бориши мумкин бўлган талабалар кенгаши фаолиятини кучайтириш зарур. Шунда кўп-лаб қонунбузарликларга йул қўймаслик мумкин бўлади.

БЕКОРЧИЛИК — ТАҚДИР ЭГОВИ

Бекорчилик одамни нима-ларга бошламайди. Ҳеч қаерда ишламагани учун фикри хиралашиб, охир-оқибат ўзгаларнинг тер тўкиб топган мол-дунёсига ҳасади кўзгалади. Устига-устак илгари қамалган бўлса, ҳар қадамда жиноят қилишга ўзда мойиллик сезаверади.

Пойтахтимизнинг Ҳамза ноҳиясида милиция капитани Х. Нишонов милицияга кўмаклашувчи ишчи отряди аъзолари билан ҳамкорликда икки шубҳали шахсни ушлади. Аниқланишича, улар Лисунов кўчасидаги хонадонларнинг бирида ўғирлик қилишган. Бири илгари судланган, ҳеч қаерда ишламайдиган, Қорақамиш даҳасида яшайдиган 30 ёшли Виталий Савенков, иккинчиси унинг тузоғига илинган, Юнусов даҳасида яшовчи 29 ёшли Валерий Чикашев экан.

Халқ суди ҳукми билан В. Чикашев бир ярим йилга озодликдан маҳрум қилинди, В. Савенков иши юзасидан тергов давом этмоқда.

На яшаш, на иш жойининг тайини йўқ Сергей Рябов Октябрь ноҳиясида жойлашган хонадонларнинг бирига кириб «Вега» магнитофони, «Кварц» радиоприёмниги ва 3 сўм пул ўғирлаган. Бу жиноят устак инспектори, милиция капитани Т. Курбановнинг зудлик билан кўрган чораси тугайли ўз якунини топди. Радиомоллари иш-қибози С. Рябов УзССЖ жиноят мажмуасининг 125-моддасига асосан 5 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Ҳамза ноҳия ИИБ участка инспектори милиция капитани Т. Шамшиметов халқ дружинчилари билан Маҳзуна кўчасида кечки пайт «ГАЗ-24» белгилли 9307 ТНА рақамли машинани тўхтатди. Рулни ҳеч қаерда ишламайдиган яшаш жойи бетайин, лўли миллатига мансуб Николай Килмамедов бошқариб бораётганди. Текшириш давомида унинг дастурмолчаси ичидан 15,5 гр. миқдорда афюн, морфий, кодеин сингари наркотик моддалар топилди. Н. Килмамедовга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, УзССЖ жиноят мажмуасининг 216-6 моддаси 1-қисми билан бир йилга қамок жазосига ҳукм қилинди.

Б. ТУРАБЕКОВ,
Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси ходими, милиция майори.

ЗАРГАР ХАТОСИНИ ТУЗАТАР...

Балогатга етмаганлар билан, айниқса, тарбияси оғир бўлган болалар устида иш-лаш игна билан қудуқ қазишдек гап. Бундайлар эса борган сари камайиш ўрнига кўпайиб кетмоқда. Айниқса, Сирғали ноҳиясида бу борада ўтган йил жуда ташвишли бўлди.

— Аҳвол қанчалик мураккаблигини кўриб турибсизлар, кундан-кунга ёшлар ўртасида жиноят содир қилиш кўпайиб кетмоқда, — деди биз билан суҳбатда Сирғали ноҳия ИИБ балогатга етмаганлар инспекцияси бошлиғи, милиция капитани Бегали Абдуганиев. — Ноҳия бўйича инспекция ҳисобида турган ўсмирлар ичидан ўқийдиган бўйин тоблаб, кўча-қўйда сандирақлаб юрганларни инспекторлар билан ҳисоблаб чиқдик. Рўйхатга ўнга яқин шундай болалар киритилди. Буларнинг ичидан аввал жиноятга қўл урганлари ҳам, ўз уйдан доимий равишда қочиб юрадиганла-

ри ҳам бор. Деярли ҳаммаси ичкиликка ва бензин ҳидлаш (токсикомания)га берилган. Болаларнинг ота-оналари нотўғри муносабатда бўлиб, уларнинг жоловини бўш қўйиб юборганлар. Ўн кун ичида болаларни тиббиёт кўригидан ўтказиб, ёпиқ ҳолдаги махсус билим юртига юбориш учун ҳужжатларини тайёрлашга қарор қилдик.

Ҳа, бу болаларни жиноят қилишдан сақлаб қолиш учун танланган энг сўнгги йул эди. Вақти келиб уларнинг ўзи ҳам буни тушунишса ажаб эмас.

Хуллас, тарбияси оғир болаларни махсус ёпиқ мактаб ва билим юртига жўнатиш ҳақида ички ишлар бўлими чиқарган тақдимнома-ни ноҳия ижроия кўмитаси ҳузурдаги балогатга етмаганлар иши бўйича комиссия ҳам маъқуллади. Болалар Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг балогатга етмаганларни қабул қилиш

ва тақсимлаш муассасасига топширилди.

Б. Абдуганиевдан бу ҳолга ўсмирларнинг ота-онаси қандай муносабатда бўлганлиги ҳақида сўрадик.

— Фақатгина бир боланинг ота-онаси ижроқўм комиссияси қарорига рози бўлишди, қолганлари эса ҳозиргача юқори ташкилотларга бизнинг устимиздан шикоят ёзиб юришибди. Ҳаттоки, улардан бири адвокат ёллади. Афсуски, бу беҳуда уриниш. Олдинроқ мана шу қатъиятни фарзанд тарбиясида кўрсатиш керак эди.

Одамзодни шакллантириб вояга етказиш заргарнинг санъатига ўхшайди. У қимматбаҳо буюмга авайлаб ишлов беради, гуллар чизиб безайди, ёқут кўзлар ўрна-тади. Юрак оғриғи-ю, кўз нуридан оламга келган узук офтоб шуъласида товланади, кўзлари эса кўндаги юлдузлардек жилва қилади. Бордию заргар ношуд бўлсамми? Ҳа, бола тарбиясида ота-она ҳам мисоли бир заргар. Уқувсиз заргар хатосини кейинги буюмда тузатиши мумкин. Болада-чи?!

Исмол МИНАВВАРОВ.

ЯХШИ ДАМ — ХИЗМАТГА ҲАМДАМ

Тошкент шаҳар ижроқўми ички ишлар бошқармасининг ўқув маркази жумҳурият ички ишлар идоралари учун милиционер кадрларни тайёрлаб берадиган даргоҳлардан бири ҳисобланади. Бу ерда эл осойишталиги посбонлари касбларининг сир-асрорларини ўқиб-ўрганадилар. Чет вилоятлардан келган тингловчилар

учун бўш вақтларини мароқли ўтказишга барча шароитлар яратилган.

СУРАТДА: ўқув маркази кутубхоначиси Фанна Брейсува тингловчилардан Жалол Ғоломов ва Нақибжон Ортинқовга бадиий адабиёт танилашда кўмаклашмоқда.
Александр КОШКИН сураатга олган.

